

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 542/2015-27

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 16. decembra 2015 v senáte zloženom z predsedu Sergeja Kohuta, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Lajosa Mészárosa (sudca spravodajca) prerokoval prijatú sťažnosť [REDAKČNÝ ZNAČENIE], [REDAKČNÝ ZNAČENIE], zastúpeného advokátom JUDr. Jánom Kanabom st., Advokátska kancelária, J. Zemana 3141/101, Trenčín, vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Piešťany v konaní vedenom pod sp. zn. 3 C 90/2011 a takto

r o z h o d o l :

1. Okresný súd Piešťany v konaní vedenom pod sp. zn. 3 C 90/2011 porušil základné právo [REDAKČNÝ ZNAČENIE] na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.

2. Okresnému súdu Piešťany vo veci vedenej pod sp. zn. 3 C 90/2011 prikazuje konať bez zbytočných prietáhov.

3. [REDAKČNÝ ZNAČENIE] priznáva finančné zadosťučinenie v sume 2 500 € (slovom dvetisícpäťsto eur), ktoré je Okresný súd Piešťany povinný vyplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Piešťany je p o v i n n ý uhradiť [REDAKOVANÉ] trovy konania v sume 518,76 € (slovom päťstoosemnaásť eur a sedemdesiatšesť centov) na účet JUDr. Jána Kanabu st., Advokátska kancelária, J. Zemana 3141/101, Trenčín, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. II. ÚS 542/2015-12 z 3. septembra 2015 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Piešťany (ďalej aj „okresný súd“ alebo „súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 3 C 90/2011 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

2. Sťažovateľ k skutkovému stavu uviedol najmä, že:

„(...) v zmysle ustanovenia čl. 127 ods. 1 Ústavy SR podávam ústavnú sťažnosť vo veci porušenia základných práv na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy SR spôsobenú Okresným súdom Piešťany v konaní vo veci vyporiadania BSM medzi účastníkmi navrhovateľom [REDAKOVANÉ] a odporkyňou [REDAKOVANÉ], č. k. 3C 90/2011.

Návrh na vyporiadanie BSM som podal 6.5.2011 cestou JUDr. Markecha - advokáta. Na to som poveril zastupovaním v tejto veci advokáta z Trenčína, JUDr. Jána Kanabu st. a predložil som do spisu aj jeho plnú moc 27.5.2011. Keďže sa dlho nič nedialo a OS Piešťany nevytýčil termín pojednávania, dňa 3.11.2011 som cestou advokáta urgoval vytýčenie pojednávania.

Vzhľadom na to, že sa opäť dlho nič nedialo, asistentka advokáta telefonicky urgovala vytýčenie pojednávania dňa 9.12.2011, na čo 14.12.2011 prišla z OS Piešťany

odpoveď, že súd dosiaľ nevytýčil pojednávanie z dôvodu dlhodobej preťažnosti súdu, ako aj s prihliadnutím na skutočnosť, že súd je veci povinný vybavovať aj podľa poradia nápadu. Že údajne zákonný sudca je od 1.1.2012 preložený na iný súd, do konca roka 2011 má všetky termíny pojednávania obsadené. Vec bude po 1.1.2012 pridelená na rozhodnutie inému sudcovi.

Dňa 10.10.2012 nám bol doručený protinávrh odporkyne na vypořádanie BSM v rozsahu na 1/2 strany, na ktorý som cestou advokáta podal stanovisko k vyjadreniu odporkyne dňa 11.10.2012. Dňa 30.8.2012 som opätovne písomne urgoval vytýčenie pojednávania v tejto civilnej veci a dňa 8.10.2012 nám prišlo upovedomenie o spôsobe vybavenia sťažnosti písané 2.10.2012 na OS Piešťany, kde predsedníčka súdu JUDr. Šimonová považuje moju sťažnosť za dôvodnú, s tým, že prieťahy v konaní vznikli v dôsledku dlhodobej nepriaznivej situácie na OS Piešťany spojenej s vysokým počtom nevybavených vecí a nedostatočnom obsadení súdu sudcami.

Dňa 4.10.2012 asistentka advokáta opätovne telefonicky urgovala vytýčenie pojednávania, na čo 10.10.2012 prišiel prípis z OS Piešťany len preto, aby nejaký prípis súd urobil. V prípise ma súd vyzval, aby som oznámil, či som JUDr. Markechovi vypovedal plnú moc, nakoľko tento súd oznámil, že nie. Dňa 19.1.2013 a 25.1.2013 asistentka advokáta opäť urgovala vytýčenie pojednávania, pričom jej bolo oznámené, že spis má pridelený JUDr. Jarošová od 10/2012 a má ho u seba.

Dňa 23.4.2013 asistentka advokáta opätovne urgovala vytýčenie pojednávania, na čo jej bolo oznámené, že JUDr. Jarošová bola 3 mesiace PN a dňa 24.4.2013 nastupuje do práce, takže sa s vecou už niečo bude konať.

(...) som názoru, že v mojom prípade sa nejedná o zložitú vec vychádzajúcu z predmetu skutkovej ako i právnej povahy sporu. Ja ako navrhovateľ sa snažím vystupovať v konaní aktívne, pričom na každý dotaz súdu budem reagovať obratom, čo som aj preukázal okamžite reakciou na vypovedanie plnej moci JUDr. Markechovi, vyjadrenie k protinávru odporkyne, takže som sa snažil prispieť k skorému určeniu termínu pojednávania, a preto moje správanie nemohlo byť príčinou toho, že konanie nie je do dnešného dňa otvorené. Takouto príčinou je však postup Okresného súdu v tejto veci, ktorý spôsobuje prieťahy v konaní, čoho dôkazom je skutočnosť, že od podania návrhu 06.05.2011 na OS Piešťany v konaní 3C 90/2011 doposiaľ neprebehlo žiadne pojednávanie

napriek viacerým urgenciám, ako písomným tak aj telefonickým. (...) Ja som prvú sťažnosť adresoval Ústavnému súdu SR 30.4.2013, pričom Ústavný súd SR svojím uznesením I. ÚS 596/2010-10 z 2.10.2013 moju sťažnosť odmietol tvrdiac, že moja sťažnosť v tom čase podaná, je zjavne neopodstatnená.

(...) žiadam, aby Ústavný súd využil svoje fakultatívne oprávnenie dané mu v čl. 127 ods. 3 Ústavy SR a priznal mne sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie vo výške 3.330 €. Tohto nároku sa domáham z toho dôvodu, že skutočne dlhý čas žijem v právnej neistote ohľadne vyporiadania BSM, platím pôžičky za dom, ktorý je stále nevyporiadany, pričom nikto v dome nebýva a je mi takto znemožnené byť užívať a buď vyplatiť odporkyňu alebo ona mňa.“

2.1 Vzhľadom na uvedené podstatné skutočnosti sa sťažovateľ napokon domáha toho, aby ústavný súd o jeho sťažnosti nálezom takto rozhodol:

„1. Okresný súd Piešťany v konaní vo veci vyporiadania BSM vedenej pod sp. zn. 3C 90/2011 porušil právo [REDAKOVANÉ], aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných prietáhov zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy SR.

2. OS Piešťany v konaní vedenom pod sp. zn. 3C 90/2011 prikazuje konať tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

3. [REDAKOVANÉ] priznáva primerané finančné zadosťučinenie v sume 3.330 €, ktoré je povinný Okresný súd Piešťany vyplatiť do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto uznesenia.

4. Okresnému súdu Piešťany ukladá zaplatiť trovy právneho zastúpenia [REDAKOVANÉ] na účet advokáta JUDr. Jána Kanabu(...) do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto uznesenia v zmysle vyhlášky MS SR č. 655/2004 Z. z. § 11 ods. 3, a to za 2 úkony vrátane r. p. a DPH 20 %, po 170,45 € teda spolu 340,90 €.“

3. Na základe žiadosti ústavného súdu sa k veci písomne vyjadrili účastníci konania: okresný súd, zastúpený jeho predsedníčkou, listom sp. zn. Spr. 720/15 z 28. októbra 2015 a právny zástupca sťažovateľa stanoviskom k vyjadreniu okresného súdu z 10. novembra 2015.

3.1 Predsedníčka okresného súdu popísala chronológiu úkonov vykonaných súdom v danej veci a dodala tieto relevantné skutočnosti:

(...) Predmetom konania je vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov po rozvode, pričom s ohľadom na doposiaľ vykonané úkony vo veci, nemožno konštatovať skutkovú zložitost' toho konkrétneho prípadu. (...)

Sťažovateľ dňa 27.5.2011 oznámil súdu, že vypovedal plnú moc JUDr. Markechovi a súčasne na zastupovanie splnomocnil iného právneho zástupcu, avšak jeho pôvodný právny zástupca JUDr. Markech podľa podaní doručených súdu 11.1.2012 a 22.10.2012, kedy oznámil ukončenie zastupovania k 10.10.2012, nemal o vypovedaní plnej moci vedomosť, čo bolo potrebné zo strany súdu odstraňovať prípsmi adresovanými sťažovateľovi, resp. jeho právnenmu zástupcovi, čím sťažovateľ prispel k predĺženiu konania.

K prietahom zo strany súdu v predmetnom konaní došlo z dôvodu nedostatočnej personálnej obsadenosti súdu, ktorý od znovuobnovenia v roku 2008 mal len 7 sudcov, hoci s ohľadom na veľkosť obvodu mal mať minimálne 15 sudcov. Uvedená skutočnosť mala za dôsledok to, že v senátoch sudcov bolo priemerne okolo 600 až 800 vecí v pojednávacej agende, čo objektívne neumožňovalo konať vo všetkých pridelených veciach plynule a bez prietahov, prihliadnuc na skutočnosť, že sudcovia konajúci v danej veci vybavujú aj agendu starostlivosti o maloleté deti, ktorá je prednostná.

Vplyv na plynulosť konania mala aj skutočnosť, že zákonná sudkyňa JUDr. Jana Tvrdá bola v priebehu roka 2012 od apríla do septembra a od marca do mája roku 2013 práceneschopná.

Na záver si dovoľujem poukázať na existenciu systémových nedostatkov v oblasti výkonu spravodlivosti vo vzťahu k dlhodobému nedostatočnému obsadeniu tunajšieho súdu väčším počtom sudcov, ktoré vedenie súdu či konajúci sudca nemôžu ovplyvniť nástrojmi, ktorými by samy disponovali na vyriešenie tzv. objektívnych okolností prietahov v konaní. Táto skutočnosť bola zohľadnená i schválenou novelou zákona o sídlach a obvodoch súdov, kde s účinnosťou od 1.5.2013 bol z obvodu tunajšieho súdu odčlenený územný obvod okresu Hlohovec, čo len z časti prispelo k zníženiu nápadu nových vecí, avšak tunajší súd naďalej dokončuje aj všetky veci prevzaté z Okresného súdu Trnava od roku 1997 patriace k územnému obvodu okresu Hlohovec.

Súčasne si dovoľujem poukázať na rozhodnutie Najvyššieho správneho súdu ČR. č k. 16 Kss 9/2013-91 z 20.03.2014, kde disciplinárny senát uznal pri hodnotení prieťahov v konaniach z hľadiska porušenia povinností sudcu a jeho prípadného disciplinárneho previnenia, že činnosť každého sudcu má svoje limity a po nikom nemožno požadovať, aby sa nie krátkodobo, ale trvale, pracovne prepínal vystavoval sa nezvládnuteľným stresom a v prospech nadštandardného plnenia pracovných úloh dlhodobo úplne potláčal svoj súkromný život. Sudca preto nemôže byť uznaný disciplinárne zodpovedným za to, že je dlhodobo značne vyťažovaný a v dôsledku toho jednoducho nie je schopný robiť všetky potrebné úkony bezodkladne tak, ako by zodpovedalo potrebám každého jednotlivého konania a najmä záujmom účastníkov na čo možno najrýchlejšom rozhodnutí vo veci.

Netrvám na ústnom pojednávaní a súhlasím s tým, aby Ústavný súd SR upustil od ústneho pojednávania v zmysle ust. § 30 ods.2 zákona o ústavnom súde, keďže od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.“

3.2 Právny zástupca sťažovateľa v reakcii na uvedené vyjadrenie okresného súdu tiež poukázal na skutkový stav sporu a dodal tieto relevantné skutočnosti:

„(...) Predmetom konania na OS Piešťany pod č. 3C 90/2013 je vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov po rozvode. Sám Okresný súd Piešťany vo svojom vyjadrení konštatuje, že nemožno konštatovať skutkovú zložitost' tohto prípadu. Návrh bol podaný na súd 11.05.2011. Do dnešného dňa vo veci nebolo nariadené jediné pojednávanie, a to napriek viacerým urgenciám a výzvam.

Okresný súd vo svojom vyjadrení ďalej argumentuje tým, že k prieťahom zo strany súdu v danom konaní došlo z dôvodu nedostatočnej personálnej obsadenosti súdu. Podľa môjho názoru uvedený dôvod nemôže byť ospravedlnením pre porušovanie základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy SR.

Aj keby bolo tvrdenie OS Piešťany o nedostatočnej personálnej obsadenosti pravdivé a z tohto dôvodu môže na uvedenom súde dochádzať k prieťahom v konaniach, nemôže ospravedlniť fakt, že OS bol vo veci do dnešného dňa absolútne nečinný, a to viac ako štyri roky. Ústavná sťažnosť, ktorá bola podaná pre porušenie Ústavy SR, sťažovateľ bral ako posledný prostriedok na to, ako prinútiť súd vo veci vôbec konať.

Pri všetkej úcte k práci sudcov, je nemysliteľné, aby si OS za takú dlhú dobu nenašiel čas na vytýčenie jediného pojednávania a sťažka si našiel čas na to, aby účastníkom konania oznámil číslo konania, pod ktorým je vec vedená.

Na záver chcem uviesť, že obsadenie súdov je internou vecou príslušných orgánov a z dôvodu nedostatočnej obsadenosti súdov a nedostatočnej vnútornej organizácie nesmie dochádzať k porušovaniu práv občanov zaručených Ústavou Slovenskej republiky.

Vzhľadom na uvedené, na podanej ústavnej sťažnosti trváme a žiadame rozhodnúť v zmysle tejto sťažnosti, a zároveň žiadame zaviazat' porušovateľa k náhrade trov konania, a to do 15 dní od doručenia rozhodnutia vo veci na účet právneho zástupcu sťažovateľa uvedený v záhlaví písomných podaní i samotnej sťažnosti.

Zároveň oznamujem Ústavnému súdu, že netrvám na ústnom pojednávaní a v súlade § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde súhlasím, aby Ústavný súd Slovenskej republiky upustil od ústneho pojednávania v danej veci, pretože nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci namietaného porušenia práva. (...)“

4. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich stanoviskami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy.

II.

Z obsahu sťažnosti a k nej priložených písomností, z vyjadrení účastníkov konania a z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd zistil tento priebeh a stav konania vedeného na okresnom súde pod sp. zn. 3 C 90/2011:

Dňa 11. mája 2011 podal sťažovateľ proti [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] (ďalej len „odporkyňa), na Okresnom súde Piešťany návrh na vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov (ďalej len „BSM“). Vec bola zaevidovaná pod sp. zn. 3 C 90/2011 a na rozhodnutie bola pridelená sudcovi JUDr. Ondrejovi Kekeňákovi.

Dňa 24. mája 2011 sťažovateľ predložil súdu dôkazy a doložil splnomocnenie pre svojho právneho zástupcu JUDr. Alojza Markecha.

Dňa 27. mája 2011 sťažovateľ okresnému súdu oznámil, že vypovedal plnú moc JUDr. Alojzovi Markechovi a svojim zastupovaním splnomocnil JUDr. Jána Kanabu, splnomocnenie bolo v rovnaký deň doručené súdu. Sťažovateľ zároveň súdu oznámil, že uhradil vo veci súdny poplatok.

Dňa 20. septembra 2011 súd vyzval odporkyňu, aby sa vyjadrila k podanému návrhu. V rovnaký deň vyzval okresný súd pôvodného právneho zástupcu sťažovateľa, aby oznámil, či mu sťažovateľ vypovedal plnú moc.

Dňa 7. novembra 2011 JUDr. Ján Kanaba urgoval nariadenie termínu pojednávania.

Dňa 24. novembra 2011 JUDr. Alojz Markech žiadal o nariadenie termínu pojednávania.

Dňa 14. decembra 2011 bolo JUDr. Alojzovi Markechovi a JUDr. Jánovi Kanabovi oznámené, že *„súd doposiaľ nevytýčil termín pojednávania z dôvodu dlhodobej mimoriadnej preťažnosti“*, a pretože *„zákonný sudca je od 01.01.2012 preložený na iný súd“*, preto bude vec pridelená novému sudcovi.

Dňa 11. januára 2012 bola vec pridelená na prerokovanie a rozhodnutie sudkyňi JUDr. Jane Jarošovej. V rovnaký deň JUDr. Alojz Markech oznámil súdu, že *„pán [REDAKOVANÉ] mi plnú moc zatiaľ nevypovedal“*.

Dňa 4. mája 2012 sa odporkyňa písomne vyjadrila k podanému návrhu.

Dňa 1. júna 2012 bola vec pridelená na prerokovanie a rozhodnutie sudcovi Mgr. Vladimírovi Zimányimu.

Dňa 5. septembra 2012 bola vec pridelená na prerokovanie a rozhodnutie sudkyňi JUDr. Jane Jarošovej.

Dňa 4. septembra 2012 bola okresnému súdu doručená urgencia JUDr. Jána Kanabu, ktorá bola posúdená ako sťažnosť na priet'ahy v konaní.

Dňa 2. októbra 2012 predsedníčka okresného súdu upovedomila právneho zástupcu sťažovateľa o spôsobe vybavenia sťažnosti.

Dňa 4. októbra 2012 súd vyzval JUDr. Jána Kanabu, aby oznámil, či *„navrhovateľ má popri Vás v tomto konaní ustanoveného ako právneho zástupcu aj JUDr. Alojza Markecha“*. V rovnaký deň vyzval súd odporkyňu na doplnenie plnej moci.

Dňa 12. októbra 2012 bolo súdu doručené stanovisko JUDr. Jána Kanabu k protinávru odporkyne a oznámenie o vypovedaní plnej moci navrhovateľom JUDr. Alojzovi Markechovi.

Dňa 18. októbra 2012 bola súdu doručená plná moc pre [REDAKOVANÉ] na právne zastupovanie odporkyne.

Dňa 22. októbra 2012 JUDr. Alojz Markech oznámil súdu, že „s pánom [REDAKOVANÉ] som(...) ukončil právne zastupovanie dňom 10.10.2012“.

Dňa 4. apríla 2014 súd zaslal písomné stanovisko sťažovateľa odporkyni „na základe úradného záznamu, že JUDr. [REDAKOVANÉ] bol dňom 30.04.2013 vyškrtnutý zo zoznamu advokátov“.

Dňa 29. mája 2014 bolo okresnému súdu doručené vyjadrenie od [REDAKOVANÉ].

Dňa 11. decembra 2014 okresný súd vyzval [REDAKOVANÉ] na predloženie plnej moci na zastupovanie odporkyne.

Dňa 27. januára 2015 bol v spise zaznamenaný úradný záznam o tom, že odporkyňa nepredložila plnú moc na zastupovanie [REDAKOVANÉ] ako fyzickou osobou, preto bolo odporkyni doručované uznesenie podľa § 114 ods. 2 a 3 Občianskeho súdneho poriadku.

Dňa 15. októbra 2015 opatrením predsedníčky okresného súdu bolo zákonnej sudkyňi JUDr. Jane Tvrdej uložené, aby v predmetnej veci „konala plynule a bez prieťahov“.

III.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak

porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. (...)

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadostučinenie.

Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom okresného súdu v konaní o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov vedenom pod sp. zn. 3 C 90/2011 dochádza k porušovaniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov(...)

Ústavný súd vo svojej rozhodovacej činnosti konštantne vychádza z názoru, že účelom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na štátnom orgáne sa právna neistota osoby neodstráni. Až právoplatným rozhodnutím súdu sa vytvára právna istota. Pre splnenie ústavného práva zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy nestačí, aby štátny orgán vec prerokoval. Ústavné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov sa naplní až právoplatným rozhodnutím štátneho orgánu, na ktorom sa osoba domáha odstránenia právnej neistoty ohľadom svojich práv (II. ÚS 26/95).

Ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou tiež pripomína, že nielen nečinnosť, ale aj nesprávna a neefektívna (nesústredená) činnosť všeobecného súdu môže zapríčiniť porušenie ústavou zaručeného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov (napr. IV. ÚS 22/02, III. ÚS 103/09).

Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov garantované v čl. 48 ods. 2 ústavy, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť veci, správanie

účastníka konania a postup súdu (napr. I. ÚS 41/02). V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02). Podľa rovnakých kritérií ústavný súd postupoval aj v danom prípade.

1. Pokiaľ ide o kritérium zložitosti veci, ústavný súd konštatuje, že posudzovanú vec nemožno ani po skutkovej stránke, ale ani po právnej stránke považovať za vec zložitú. Napokon aj z vyjadrení účastníkov tohto konania vyplýva, že danú vec treba považovať za štandardnú, nijako sa nevymykajúcu bežnej rozhodovacej činnosti všeobecných súdov.

2. Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľa v preskúvanom konaní, ústavný súd nezistil žiadnu významnú okolnosť, ktorá by mala byť osobitne zohľadnená na jeho ťarchu pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v predmetných konaniach k zbytočným priet'ahom. Faktom je, že dlhšie obdobie nebolo súdu zrejmé, či sťažovateľ vypovedal pôvodnému právnenmu zástupcovi plnú moc, avšak táto otázka mohla byť vyriešená už na prvom nariadenom pojednávaní vo veci (pokiaľ by k tomu došlo), okrem toho platné právne predpisy nebránili tomu, aby sťažovateľ mal v napadnutom konaní hoci aj dvoch právnych zástupcov (§ 48a Občianskeho súdneho poriadku).

3. Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu v predmetnej veci, pričom zbytočné priet'ahy v konaní posudzoval ako celok s prihliadnutím na celkovú dĺžku konania a všetky okolnosti daného prípadu. Predovšetkým poukazuje na to, že nemohol prehliadnuť, že napadnuté konanie sa začalo 11. mája 2011 a okresný súd nenariadil vo veci dosiaľ žiadne pojednávanie. V predmetnom prípade skúmanie zväčša iba administratívnych úkonov vykonaných okresným súdom je celkom jednoznačne nadbytočné, pretože o efektívnom postupe okresného súdu v napadnutom konaní *prima facie* nemožno hovoriť. Účel práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov, a to odstránenie stavu právnej neistoty účastníkov konania, ktorá vyplýva zo všeobecnej zásady *justice delayed, justice denied* (oneskorená spravodlivosť, odopretá spravodlivosť) v napadnutom konaní, ktoré trvá celkove viac ako 4 roky bez jediného pojednávania, nemožno inak posúdiť, len ako porušujúci imperatív zakotvený v čl. 48 ods. 2 ústavy. Nečinnosť, resp. neefektívna činnosť

okresného súdu nie je ničím ospravedlniteľná, pretože okresný súd, ako to vyplýva z chronológie úkonov v bode II tohto nálezu, minimálne tri roky nevykonával úkony smerujúce k odstráneniu právnej neistoty, v ktorej sa sťažovateľ ako navrhovateľ počas napadnutého súdneho konania nachádzal, čo je základným účelom práva zaručeného v citovanom článku ústavy (pozri napr. I. ÚS 41/02). K týmto zbytočným priet'ahom pritom nedošlo v dôsledku zložitosti veci ani správania účastníkov, ale najmä v dôsledku postupu súdu. Ústava pritom v čl. 48 ods. 2 zaväzuje predovšetkým súdy ako garantov spravodlivosti, aby prijali príslušné opatrenia umožňujúce prerokovanie veci - a teda vykonanie spravodlivosti - bez zbytočných priet'ahov. I keď nie všetky nástroje na vyriešenie tzv. objektívnych okolností sa nachádzajú v dispozičnej sfére vedenia súdu či konajúceho sudcu, nemožno systémové nedostatky v oblasti výkonu spravodlivosti pripisovať na ťarchu účastníkov súdneho konania a mieru ochrany ich práva zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy oslabiť poukázaním na tzv. objektívne okolnosti (pozri napr. I. ÚS 119/03). Obranu predsedníčky súdu, podľa ktorej k priet'ahom v danej veci „*došlo z dôvodu nedostatočnej personálnej obsadenosti súdu*“, ani tejto veci nebolo možné akceptovať. Rovnako ani na argumentáciu, podľa ktorej sudca „*nemôže byť uznaný disciplinárne zodpovedným za to, že je dlhodobo značne vyťažený a v dôsledku toho jednoducho nie je schopný robiť všetky potrebné úkony bezodkladne*“, v okolnostiach danej veci nebolo možné prihliadať. V tejto súvislosti treba zdôrazniť, že ústavný súd pri posudzovaní toho, či bolo porušené právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov, posudzoval postup súdu, a nie to, či toto právo bolo porušené činnosťou (nečinnosťou) alebo postupom konkrétneho sudcu vybavujúceho danú vec. Preto pri posudzovaní odôvodnenosti sťažnosti nemožno prihliadnuť na skutočnosti označované ako objektívne vo vyjadrení predsedníčky okresného súdu (pozri napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 28/01, I. ÚS 50/01, I. ÚS 108/02, I. ÚS 38/03). Z vyjadrenia predsedníčky okresného súdu inak nevyplýva prijatie účinných opatrení. Skutočnosť, že okresný súd mal personálne problémy, ktoré nedokázal riešiť, nemôže byť pripočítaná na ťarchu účastníka konania a nemá povahu okolností, ktoré by vylučovali zodpovednosť súdu, ktorý je vecne a miestne príslušný na rozhodnutie vo veci občana, ktorý sa naň obrátil (pozri napr. I. ÚS 156/02).

Vzhľadom na uvedené dôvody ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľa na prerokovanie predmetnej veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy, tak ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 1.

4. V nadväznosti na tento výrok a v záujme efektívnosti poskytnutej ochrany sťažovateľovi ústavný súd vo výroku tohto rozhodnutia v bode 2 prikázal okresnému súdu podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde konať vo veci bez zbytočných prietáhov.

5. Podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadosťučinenie.

Sťažovateľ požadoval priznať finančné zadosťučinenie v sume 3 330 €. Nároku na priznanie finančného zadosťučinenia sa domáha z týchto dôvodov: *„skutočne dlhý čas žijem v právnej neistote ohľadne vypořádania BSM, platím pôžičky za dom, ktorý je stále nevyporiadany, pričom nikto v dome nebýva a je mi takto znemožnené byť užívať a byť vyplatiť odporkyňu alebo ona mňa.“*

Vzhľadom na okolnosti danej veci ústavný súd dospel k názoru, že len konštatovanie porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy nie je dostatočným zadosťučinením pre sťažovateľa. Pri určení výšky primeraného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza aj Európsky súd pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu. Ústavný súd preto uznal za odôvodnené priznať sťažovateľovi aj finančné zadosťučinenie podľa citovaného ustanovenia zákona o ústavnom súde, ktoré podľa zásad spravodlivosti a s prihliadnutím na všetky okolnosti zisteného porušenia práv sťažovateľa považuje za primerané vo výške 2 500 €.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 3.

6. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Sťažovateľovi vznikli trovy konania z dôvodu právneho zastúpenia advokátom za tri úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia z 22. októbra 2014, spísanie ústavnej sťažnosti zo 6. novembra 2014 a písomné stanovisko k vyjadreniu okresného súdu z 10. novembra 2015). Za dva úkony vykonané v roku 2014 patrí odmena v sume dvakrát po 134 € a režijný paušál dvakrát po 8,04 € a za jeden úkon vykonaný v roku 2015 patrí odmena v sume 139,83 € a režijný paušál 8,39 € (v zmysle § 1 ods. 3 a § 11 ods. 2 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov), preto trovy právneho zastúpenia sťažovateľa predstavujú celkove sumu 432,30 €, ku ktorej bolo treba pripočítať 20 % DPH, teda sumu 86,46 €, t. j. trovy právneho zastúpenia sťažovateľa predstavujú celkove sumu 518,76 €.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd o uplatnených trovách konania sťažovateľa rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 4 výroku tohto rozhodnutia.

7. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou rozhodnutia uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 16. decembra 2015